

Samme Tanke paa en anden Maade. Det høie Thing vil se, at der dei forelaas, at Fortabellen af Retten ikke skal finde Sted, naar Eieren ved Udløbet af de nævnte Tidsfrister oplyser, at der fra hans Side igennem de sidste 5 Aar har foreligget Godsets Fæstere Salgstilbud for en saa stor Part af det fæstpligtige Hartkorn, at denne i Forbindelse med det Solgte udgjør den Procentdel, som han ved den paagjældende Fristis Udløb skulde have godtgjort at være solgt, naar den af ham begjerede Pris derhos ikke overstiger Gjennemsnittet af, hvad der i de nærmest foregaaende 5 Aar ved saadanne Afhændelser er givet der paa Egnen eller under ligeartede Forhold. Tanken er vistnok den samme som den, vi have søgt at give Udtryk i vort Endringsforslag. Har jeg ikke misforstaaet Endringsforslaget Nr. 9, saa har det vistnok været Ministerens Tanke at drage, om jeg saa maa sige, Sagenis Afgjørelse bort fra Indenrigsministeren og gjøre det muligt for Godseieren at oplyse for Domstolene, at han har søgt at bortselge et saa stort Kvantum af Hartkorn, som Endringsforslaget omtaler, altsaa med andre Ord, at staa en umiddelbar Berettigelse for Godseieren i dette Tilfælde. Jeg tror imidlertid ikke, at det er muligt paa denne Maade at fjerne Indenrigsministeren og Indenrigsministerens Ekson. For det Første er det vel klart, at Godseieren alligevel maa indlevere sine Bevisligheder til Indenrigsministeren, oplyse for Indenrigsministeren, at han har efterkommet de Krav og Fordringer, som Endringsforslaget stiller til ham. Det fremgaar af den foregaaende Passus i Lovforslaget, idet det der netop siges, at det er til Ministeren, at saadanne Bevisligheder skulle indleveres; det er for ham, det skal godtgjøres, at man indenfor de angivne Frister har afhændet saa store Dele af Bøndergodset, som der foreskrives; men, det forstaar sig, Ministeren kan forkaste disse Bevisligheder, og dog vedbliver Retten for Godseieren, idet han kan henvende sig til Domstolene. Og dernæst maa

jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at de objektive Data, som efter Endringsforslaget skulle udgjøre en Del af Beviset, dog paa ingen Maade synes at kunne udelukke et Ekson fra den ærede Indenrigsministerens Side. Der siges nemlig, at det skal godtgjøres, at den for Gaarden begjerede Pris ikke overstiger Gjennemsnittet af, hvad der i de nærmest foregaaende 5 Aar er givet der paa Egnen ved saadanne Afhændelser. Men det er jo dog ikke blot Kjøbesummen, hvorpaa det herved kommer an, men overhovedet samtlige de Bilkkaar, hvorunder Afhændelsen maatte være foregaaet, der skulle afgjøre, om det Salgstilbud, der er stillet til Fæstterne, kan anses for at være billigt og antageligt. Her vil det altsaa være nødvendigt, at Indenrigsministeren, ved Siden af at tage Hensyn til den objektive Opgivelse af Prisen og dens Forhold til Priserne i Omegnen, tillige maa bruge sit eget Ekson om Bilkkaarenes Antagelighed eller Ikke-Antagelighed. Dertil kommer, at, saaledes som Endringsforslaget foreligger, er der endnu et andet Punkt, hvorover det vil være nødvendigt, at Indenrigsministeren udøver et Ekson, idet der jo nemlig kræves, at der skal føres Bevis for Gjennemsnitsprisen ved saadanne Afhændelser der paa Egnen. Hvad det her væsentlig og fornemmelig maa komme an paa, er jo Prisen der paa Egnen — ved ligeværdige Afhændelser under beslægtede Forhold, men dette forekommer det ikke Udvalget er tilstrækkelig klart udtalt. Vel ender nemlig Endringsforslaget med at sige: der paa Egnen eller under ligeartede Forhold; men hvad det kommer an paa, og hvad der burde staa, det er: der paa Egnen og under ligeartede Forhold. Naturligvis, for det Tilfælde, at der ikke i Omegnen findes Godser, hvor saadanne Salg have fundet Sted, og hvor man altsaa maa ty til fjernere liggende Godser for at finde denne Gjennemsnitspris, der er det aldeles korrekt, naar der i Endringsforslaget siges „eller under ligeartede Forhold“, men, naar der i Egnen er foregaaet saadanne Afhændelser,